

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»

ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ**

3 червня 2020р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS

ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ**

3 червня 2020р.

м. Одеса

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 8
від 21. 05. 2020 р.)

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. Ф. – доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Ростецька С. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, старший викладач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Жирков О. Г. – студент 4-го курсу спеціальності «Право» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Мицко І. І. – студентка 3-го курсу спеціальності «Політологія» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Сучасні виклики соціально - політичного розвитку:

С 91 **політико-правові та соціально-економічні виміри** : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Одеса, 3 червня 2020 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2020. 143 с.

УДК 321(477)(063)

запобігання виникнення і поширення коронавірусної хвороби (COVID – 19): Закон України № 533-IX від 17.03.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-20> (дата звернення: 22.04.2020 р.)

Шидловська Х. О.

студентка 2 курсу спеціальності «Право»
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса, Україна

ПРАВА ЛЮДИНИ В ДЕМОКРАТИЧНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Більшість країн світу обрали демократію як шлях до досягнення верховенства права та максимального забезпечення прав людини, як найвищої цінності в XXI столітті. Демократія і права людини є нерозлучними поняттями в сучасних конституціях і їх реалізація залишається взірцем у розвитку суспільства. Передові держави світу ставлять перед собою завдання надати всі можливості своєму народу реалізовувати свої демократичні права. Тому актуальність даної теми важко якимось чином переоцінити та неможливо залишити поза увагою.

Слово «демократія» походить з давньогрецької мови і перекладається як «влада народу» («demos» -- народ, «kratos» -- влада). Варто зазначити, що саме в Стародавній Греції зародився даний феномен. Населення античних міст-держав поділялося на вільних і рабів, за якого одні звільнялися від праці та отримували права брати активну участь в управлінні державою, а інші позбавлялися будь-яких політичних прав і були зобов'язані служити «громадянам». Саме це і є головною відмінністю від сучасної демократії, яка забезпечую кожній особі доступ до влади, незалежно від соціального стану, раси, статі та матеріального забезпечення.

Визначаючи права людини, ми взяли визначення, надане підручником з теорії держави і права. Права людини – це основні можливості, необхідні для існування і розвитку особи, які визнаються універсальними, невід’ємними та рівними для кожного і мають гарантуватися державою в обсязі міжнародних стандартів [1, 297]. Сучасне законодавство неможливо уявити без принципів свободи, рівності, справедливості, а реалізація прав людини залишається головним критерієм при оцінці політики держави.

О. В. Скрипнюк у своїй статті дійшов висновку, що за реалізації принципу верховенства права існує лише один варіант політичного режиму: демократії [2, 40]. Він обґрунтував це тим, що право на владу є невід’ємним правом будь-якої людини. Дійсно, з усього різноманіття політичних організацій суспільства демократія найбільше наближає народ до влади, дає найбільший спектр можливостей в управлінні власною країною.

Конституція України, проголошуючи права людини найвищою цінністю, закріплює демократичний режим та виступає гарантом народу від посягань на їхні конституційні права. «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» [3, 3]. Конституція однозначно говорить, що «державний захист прав і свобод людини і громадянина в Україні гарантується», не фіксуючи, про які права йдеться мова [4, 91-92]. Тобто як права людини, так і демократія лише закріплюються в конституціях, а за їх повну реалізацію та процеси вже відповідає держава в особі виборних органів.

Розглядаючи демократію як процес, це «сукупність дій соціальних факторів у політичній та соціальній сферах, спрямовану на здобуття чи втримання влади та втілення курсу демократичної політики» [5, 46]. Демократія це не лише наслідок верховенства права, демократія – ще й інструмент для знаходження балансу між виразами «народ для держави» та «держава для народу». Недарма більшість правових країн світу обрала демократію як орієнтир, критерії при встановленні державного ладу, устрою і т.д. Права і свободи людини та їх

гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.» Тобто мова йде про те, що саме держава створюється для народу, як їх захисник.

Також, С.П. Добрянський стверджував, що закріплення у конституційному законі певної держави основоположних прав людини, ратифікація міжнародних документів по правах людини не виступають самі по собі достатньою запорукою того, що відповідні задекларовані права людини одержать той соціальний ґрунт, на якому вони «приживуться» [6, 138].

Тобто, спостерігається тісний зв'язок між поняттями конституція – демократія – права людини. Він підкріплюється історичним причинно-наслідковим явищем: проголошуючи конституцію, визнаються права людини найвищою цінністю, і, внаслідок, встановлюється демократія. Тобто, можна зробити висновок, що демократія та права людини невід'ємні складові розвитку людства.

Але не слід вважати, що дані поняття є тотожними. О.В. Носенко стверджував, що нині важко знайти такий інститут, принципи якого суперечили б ідеям та ідеалам демократії, так само важко знайти будь-який закон, який би ігнорував принцип демократизму при визначені правового статусу тих чи інших осіб [7, 149].

Я абсолютно згоден з думкою Олександра Володимировича, адже Конституції, які проголошували правову країну (особливо це помітно в пострадянських країнах), створювались виключно на демократичних засадах.

Беручи до уваги демократичний режим, його можна визначити як спосіб функціонування суспільства. Тобто це право обирати, бути обраним і на-рівних боротися, щоб тебе обрали; поділ влади на гілки, щонайменше одна з яких формується демократичними виборами; багатопартійність, легальна діяльність громадянських організацій і т.д. Демократичний режим це така форма політичного і державного устрою суспільства, за якого

народ є джерелом влади і лише він може впливати на політику держави.

Розмежування компетенції держави і суспільства, незалежність інститутів громадянського суспільства від держави в рамках своєї компетенції є обов'язковими атрибутами демократичної, громадянської, правової держави, що в своє чергу є критерієм цивілізованості будь-якого суспільства. Тому і співвідношення демократії та прав людини можна зробити, лише виокремлюючи тісні зв'язки між ними, а не якісь протиріччя.

Роблячи висновок, хотілося б наголосити, що права людини і демократія, як одні з головних здобутків людства, тісно поєднані між собою і не можуть існувати один без одного. Адже демократія випливає з прав людини, а права людини випливають саме з демократії.

Література

1. Теорія держави і права: підручник / за ред. О. В. Петришина ; НУ ЮАУ. Харків : Право, 2014. 368 с.
2. Скрипнюк О. В. Верховенство права і демократія: специфіка взаємозв'язку. Демократія та право: проблеми взаємовпливу і взаємозалежності : Матеріали міжнар. наук. конф. (26 жовт. 2007 р., м. Київ). - Х. : Право / АПрН України, Київ. регіон. центр АПрН України, 2008. С. 39-43.
3. Конституція України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%804> . (Дата звернення: 21.03.20)
4. Основи демократії. Права людини та їх забезпечення в умовах суспільних змін: НАВЧ. ПОСІБ. Київ : Знання, 2006. 215 с.
5. Колодій А. Особливості перехідного періоду і вибір демократичних інститутів в Україні. Політичний процес в Україні: стан і перспективи розвитку. Збірка наукових праць. Львів, 1998. С. 44-55.
6. Добрянський С. П. Прогностичні аспекти розвитку прав людини. Демократія та право: проблеми взаємовпливу і взаємозалежності : Матеріали міжнар. наук. конф. (26 жовт. 2007 р., м. Київ). Х. : Право / АПрН України, Київ. регіон. центр АПрН України, 2008. С. 137-140

7. Конституційне право і демократія / О. В. Носенко // Демократія та право: проблеми взаємовпливу і взаємозалежності : Матеріали міжнар. наук. конф. (26 жовт. 2007 р., м. Київ). Харків, Право / АПрН України, Київ. регіон. центр АПрН України, 2008. - С. 148-154